

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Приватного вищого
навчального закладу «Міжнародний
економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
протокол № 10 від 30.06.2023 р.
уведено в дію наказом ректора
№ 34-44 30.06 - ОД від 30.06.2023р.)

Ректор

Віталій ДЕМ'ЯНЧУК

ПОЛОЖЕННЯ

«ПРО ІНСТИТУЦІЙНИЙ РЕПОЗИТАРІЙ»

**ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

Дане Положення про інституційний репозитарій Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (надалі іменується «Положення») визначає основні поняття, найменування, призначення (місію), склад і структуру та регламентує основні засади і політики організації та управління інституційним депозитарієм Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

1. Загальні положення та терміни

1.1. Інституційний репозитарій Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (надалі іменується «Репозитарій») – відкритий електронний архів Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», що накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий, постійний та надійний доступ через Інтернет до матеріалів наукового, освітнього та навчального призначення, створених працівниками будь-якого структурного підрозділу, а також докторантами, аспірантами та здобувачами вищої освіти Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

1.2. Документи, що розміщено в репозитарію є складовою частиною фонду (зібрання) електронних документів університетської бібліотеки.

1.3. Визначення основних термінів

- Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.

- Відкритий доступ – це безкоштовний, постійний, повнотекстовий доступ до наукових та навчальних матеріалів через мережу Інтернет.

- Депонування – розміщення твору в Репозитарії.

- Депозитор – особа, яка розміщує твір в Репозитарії.
- Договір приєднання – договір, умови якого встановлені ВНЗ, і який може бути укладений лише шляхом приєднання автора до договору в цілому. Автор не може запропонувати свої умови договору (п.1 ст.634 Цивільного кодексу України).

- Інституційний репозитарій – відкритий електронний архів, що накопичує, зберігає, розповсюджує та забезпечує довготривалий, постійний та надійний доступ через Інтернет до матеріалів наукового, освітнього та навчального призначення установи.

- Твір – створений автором у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов’язків: літературно-письмовий твір (монографії, брошури, наукові статті, тези, аналітичний огляд, звіт, тексти дисертацій, магістерських, бакалаврських, автореферати кандидатських та докторських дисертацій, тематичні збірки, матеріали конференцій, круглих столів тощо).

1.4. Найменування Репозитарію.

1.4.1. Повна офіційна назва:

- українською мовою – DSpace Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем’янчука»;

- англійською мовою – DSpace Private Higher Education Establishment “Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities”.

1.4.2. Скорочена назва:

- українською мовою – Репозитарій університету;

- англійською мовою – university repository

1.5. Адреса Репозитарію в Інтернеті:

<https://dspace.megu.edu.ua:8443/jspui/>

1.6. Репозитарій формується та функціонує відповідно до наступних документів:

- Закон України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права», що встановлює авторське право на комп'ютерні програми для ЕОМ, електронні видання, бази даних, літературні письмові твори;
- Закон України «Про Національну програму інформатизації»;
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг», який поширюється на відносини, що виникають у процесі створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання електронних документів;
- Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах», який встановлює основи регулювання правових відносин щодо захисту інформації в автоматизованих системах за умови дотримання права власності громадян України на інформацію та права доступу до неї;
- ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою;
- Наказ ректора по університету та рішення Вченої ради Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» про створення і підтримку інституційного репозитарію;
- Положення про університетську бібліотеку Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»;
- Дане Положення.

2. Призначення (місія), завдання та функції

2.1. Призначення (місія) Репозитарію – сприяти розвитку науки, освіти в Україні та світі шляхом створення, накопичення, систематизації, зберігання та збереження в електронному вигляді, а також надання через Інтернет відкритого доступу до інтелектуальних продуктів університетської спільноти українському та світовому науково-освітньому товариству.

2.2. Основні завдання Репозитарію:

- створення організаційної, технічної та інформаційної інфраструктури для централізованого і довготривалого зберігання в електронному вигляді наукових, освітніх та навчальних документів Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», а також їх поширення в мережі Інтернет у відкритому доступі;

- сприяння підвищенню рейтингу університету;

- сприяння збільшенню наукометричних показників працівників університету;

- створення надійної і доступної системи обліку навчальних і наукових творів кафедр і окремих працівників університету.

2.3. Основні функції Репозитарію:

- наукова, що спрямована на сприяння науково-дослідницькому процесу;

- освітня, що спрямована на сприяння навчальному процесу;

- довідково-інформаційна, що спрямована на задоволення інформаційних запитів;

- кумулятивна, що спрямована на поповнення бібліотечного фонду оригінальними електронними документами та електронними копіями друкованих видань, а також їх збереження.

3. Управління

3.1 Загальне управління Репозитарієм здійснює постійно діюча Координаційна рада, склад якої затверджується наказом ректора.

3.2. Університетська бібліотека виступає координатором і основним виконавцем процесу створення інституційного репозитарію.

3.3. Технічну та програмну підтримку Репозитарію здійснює

3.4. Усі **суперечливі питання** щодо включення або вилучення документів із Репозитарію, кола депозиторів, переліку документів чи порядку їх розміщення вирішує Координаційна рада.

4. Принципи та політики створення і функціонування

4.1. Загальні принципи.

4.1.1. Репозитарій не є видавцем. Репозитарій є online-архівом.

4.1.2. Документи, що розміщуються в Репозитарії, мають повністю або частково бути створеними чи фінансованими Приватним вищим навчальним закладом «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», будь-яким його підрозділом, викладачами, сумісниками, здобувачами вищої освіти, аспірантами, докторантами;

4.1.3. Основні мови інтерфейсу Репозитарію: всі мови, крім російської.

4.1.4. Хронологічні рамки для Репозитарію не встановлюються;

4.2. Політика щодо змісту.

4.2.1. Репозитарій є універсальним за змістом інституційним відкритим електронним архівом, що представляє Приватний вищий навчальний заклад «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»;

4.2.2. Документи, що розміщуються в Репозитарії, мають бути наукового, дослідницького, освітнього та навчального змісту;

4.2.3. Тематичний склад Репозитарію визначається відповідно до наукового та навчального процесів університету;

4.2.4. Репозитарій підтримує наступні типи документів:

- монографії, брошури, наукові статті, тези, аналітичний огляд, звіт, тексти дисертацій, магістерських, бакалаврських, автореферати кандидатських та докторських дисертацій, тематичні збірки, матеріали конференцій, круглих столів тощо).

- наукові публікації працівників університету, здійснені в інших видавництвах, за умови відсутності заборони на їх розміщення в Репозитарії з боку видавництв та співавторів згідно із Законом «Про авторське право та суміжні права»;

4.2.6. Із розвитком Репозитарію всі політики можуть переглядатися та змінюватися.

4.3. Політика щодо метаданих.

4.3.1. Використання елементів необхідних метаданих допомагає користувачу мати доступ до архівованих робіт і забезпечує інформацією, потрібною для підтримки безперервного доступу до операцій управління та зберігання.

4.3.2. Розміщення документів в Репозитарії вимагає заповнення основного набору полів метаданих (описової інформації). Деякі з цих метаданих можуть автоматично генеруватися програмним забезпеченням (DSpace), що використовується в Репозитарії, інші повинні бути заповнені депозитором під час процесу розміщення документу до Репозитарію.

4.3.3. При розміщенні твору в Репозитарій обов'язково заповнюються наступні поля метаданих за схемою Dublin Core:

- Автор(и) – прізвище та ініціали мовою оригіналу та англійською мовою (у випадку, якщо оригінальну статтю представлено іншою мовою);
- Назва твору – мовою оригіналу та іншими мовами, якщо це відомо;
- Анотація – мовою оригіналу (обов'язково), англійською мовою (бажано);
- Ключові слова – українською та іноземними мовами (якщо такі зазначені);
- Бібліографічний опис згідно діючого на даний час Держстандарту бібліографічного опису (див. 1.6. даного Положення).

4.3.4. Будь-хто має доступ та може вільно використовувати метадані матеріалів, розміщених в Репозитарії.

4.4. Політика щодо даних.

4.4.1. Репозитарій підтримує політику відкритого доступу. Усі твори, розміщені в Репозитарії, доступні вільно в мережі Інтернет і будь хто може вільно їх використовувати.

4.4.2. Копії творів, що розміщені в Репозитарії, можуть бути відтворені, представлені чи передані третій стороні і збережені в базах даних у будь-

якому форматі та на будь-якому носію з некомерційною метою без попереднього узгодження.

При цьому обов'язково мають бути вказані такі дані: автор(и), назва та всі інші елементи бібліографічного опису; гіперпосилання та/або URL на сторінку оригінальних метаданих. Зміст твору не може бути змінений жодним чином.

4.4.3. Повні тексти та інші електронні дані не повинні збиратися роботами чи іншими комп'ютерними системами збору даних, за виключенням індексації повних текстів або аналізу цитування.

4.4.4. Повні тексти та інші електронні дані не можуть бути проданими або іншим чином реалізовані з комерційною метою та переведені у будь які інші формати без офіційного дозволу власників авторських прав.

4.4.5. При використанні даних згадування університетського Репозитарію обов'язкове.

4.5. Політика щодо розміщення та депозиторів.

4.5.1. Твори в Репозитарію розміщуються лише адміністратором та власником

4.5.2. Депозиторами Репозитарію є лише бібліотекарі.

4.5.3. Роботи аспірантів, здобувачів вищої освіти розміщуються за наявності рекомендації наукового керівника.

4.6. Політика щодо якості твору та авторського права.

4.6.1. Якщо автор передає твір до бібліотеки для розміщення в університетському Репозитарію, то він погоджується з умовами Авторського договору про передачу невиключних прав на використання твору.

6.2. Твір розміщується в університетському Репозитарії після укладання між автором та Приватним вищим навчальним закладом «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», за яким особисті немайнові права автора не відчужувані і зберігаються за ним незалежно від способу публікації.

4.6.3. Підписуючи Авторський договір, автор передає Приватному вищому навчальному закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» на безоплатній основі невиняткові права на використання твору:

- на внесення твору у базу даних Репозитарію;
- на відтворення твору чи його частин у електронній формі, не змінюючи її змісту;
- на виготовлення електронних копій твору для постійного архівного зберігання;
- на використання твору без одержання прибутку та на виготовлення його копій для некомерційного розповсюдження;
- на надання електронних копій твору для відкритого доступу в Інтернеті.

4.6.4. У Авторському договорі автор підтверджує, що, розміщуючи роботу у Репозитарії, він не порушує прав третіх осіб (інших авторів або видавництв).

4.6.5. Авторським договором автор підтверджує, що на момент розміщення твору у Репозитарії лише йому належать виняткові майнові права на твір, що вони ні повністю, ні частково нікому не передані (не відчужені), що майнові права на твір ні повністю, ні в частині не є предметом застави, судового спору або претензій з боку третіх осіб.

4.6.6. Будь які порушення авторського права - на повній відповідальності автора. Автор несе всі види відповідальності перед третіми особами, що заявили свої права на твір, відшкодовує Приватному вищому навчальному закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» всі витрати, спричинені позовами третіх осіб про порушення авторських та інших прав на твір.

4.6.7. У випадку, коли твір створено у співавторстві, кожний з авторів приймає умови цього договору при розміщенні такого твору в університетському Репозитарії.

4.6.8. Автор зберігає за собою право використовувати самотійно чи передавати аналогічні права на використання твору третім особам.

4.6.9. Авторський договір може бути розірваний на вимогу автора, якщо він позбавляється майнових прав на твір, які мав на момент розміщення твору в університетському Репозитарії, а також якщо договір містить інші умови, обтяжливі для автора. В такому разі він за допомогою уповноваженого працівника бібліотеки вилучає роботу з Репозитарію.

4.6.10. Автори можуть розміщувати лише свої власні роботи.

4.6.11. За якість змісту розміщених творів повністю відповідають автори.

4.6.12. Твори не можуть розміщуватись в Репозитарій, якщо розповсюдження цих творів обмежено власником відповідних прав (співавтори, видавці, редакції журналу тощо).

4.6.13. Якщо Репозитарій отримає підтвердження порушення авторських прав щодо розміщеного твору, то відповідний твір буде одразу вилучений з публічного доступу.

4.7. Політика щодо збереження.

4.7.1. Період збереження документів у Репозитарії є необмеженим.

4.7.2. Документи в Репозитарії зберігаються із використанням найкращих практик управління даними та цифрового збереження. Репозитарій регулярно виконує резервне копіювання файлів.

4.7.3. Репозитарій забезпечує довготривалу можливість прочитання та доступність документів. За необхідності документи можуть бути переведеними в нові формати файлів.

4.7.4. Відкликання документів з Репозитарію.

Зазвичай документи не вилучаються з Репозитарію. Однак, у деяких випадках може виникнути необхідність відкликати документ з архіву. Відклики можуть ініціюватися лише авторами, власниками авторських прав або Координаційною радою.

Причиною відклику можуть бути:

- правила видавця, доведене порушення авторських прав чи плагіату, вимоги та доведені порушення законодавства, національна безпека, фальсифіковані дослідження.

- Усі запити на відклик проходять через адміністратора Репозитарію.

4.7.5. Контроль версій.

- Документи, розміщені в університетському Репозитарії, змінювати не дозволяється.

- За вимогою автора в оригінальний запис може включатися список помилок.

- За необхідності, в університетському Репозитарії може бути розміщено поновлену версію. Попередня версія може вилучатися із публічного доступу, а оригінальний URL відкликаного документа буде пов'язано із останньою версією.

4.8. Політика щодо закриття Репозитарію.

- У випадку, якщо Репозитарій буде закрито, базу даних буде перенесено до іншого архіву, а документ буде повернено авторам.

5. Структура Репозитарію

5.1. Репозитарій представлено через Фонди. Фонди в Репозитарії виділено:

- за факультетами (підфонди – за кафедрами);
- дисертації та автореферати;
- зібрання матеріалів (Міжнародні та Всеукраїнські науково-практичні конференції МЕНУ) (підфонди за назвою);
- збірники студентських наукових праць Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (підфонд - за роком видання);

- фаховий збірник наукових праць «Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ» (підфонд – за роком видання);
- Я голосую за мир! (Матеріали Всеукраїнських читань) (підфонд - за роком видання)

5.2. У підфондах, що представляють кафедри Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», колекції виділено за типом матеріалу:

- зібрання зразків кваліфікаційних робіт (магістерські, бакалаврські);
- підручники, навчальні матеріали;
- монографії, книги;
- статті;
- матеріали науково-практичних конференцій, круглих столів, тез кафедр.

5.4. З розвитком Репозитарію його поділ за спільнотами (фондами), підрозділами (розділами) та колекціями може змінюватися.

Зміна структури університетського Репозитарію здійснюються працівниками бібліотеки самостійно згідно із змінами освітніх програм.

За зміну і структуру університетського Репозитарію бібліотека несе відповідальність одноосібно.

6. Програмне забезпечення

6.1. Репозитарій створюється на основі програмного забезпечення відкритого коду DSpace, розробки Массачусетського технологічного інституту та компанії Hewlett-Packard.

6.2. DSpace підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting), дозволяючи тим самим інтегрувати Репозитарій у міжнародні реєстри ROAR, OpenDOAR та інші пошукові системи.

7. Прикінцеві положення

7.1. Всі зміни та доповнення до Положення вносяться наказом ректора про внесення змін та доповнень або про затвердження нової редакції Положення.

7.2. При затвердженні нової редакції попереднє Положення втрачає чинність.